

Masters in Development Communication
Second Semester Examination
MDC-408 Media Law and Ethics
April-2024

Time: 2.30 Hours**Total Marks:70****Instructions: All questions carry equal marks.**

Q.1 વર્તમાન સમયમાં પ્રિન્ટ મીડિયા, ઇલેક્ટ્રોનિક અને ડિજિટલ મીડિયાની નિયમન કરતી સંસ્થાઓ વિશે જણાવો તેમજ તેમની ભૂમિકા વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. (14 Marks)

અથવા

Q.1 (A) ‘સ્વતંત્રતાનો અધિકાર’ (Right to Freedom) વિશે સમજાવો. તેમજ ભારતીય પ્રેસ સાથેના તેના જોડાણનો ઉલ્લેખ કરો. ઉપરાંત, શું આ સ્વતંત્રતા સંપૂર્ણ છે? આ વિશે તમારા વિચારો જણાવો. (7 Marks)

Q.1 (B) ‘મનોરંજન ઉદ્યોગમાં કાર્યરત હોય, તેવા માધ્યમોના મૂળ સર્જકો માટે બૌદ્ધિક સંપદાનો અધિકાર’ (Intellectual Property Rights) - આ વિષય પર સવિસ્તર નોંધ લખો. (7 Marks)

Q.2 ‘કોર્ટની અવમાનના’ શું છે? સમજાવો. ભારતમાં અદાલતોની અવમાનનાને લગતા કાયદાના પ્રકાશમાં નીચેના મુદ્દાઓ વિશે સમજાવો.

1. દીવાની તિરસ્કારને ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.
2. ફોજદારી તિરસ્કારને ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.
3. કોર્ટની અવમાનના માટે ઉપલબ્ધ બચાવ વિશે સમજાવો.
4. પ્રેસની સ્વતંત્રતા સાથે કોર્ટની અવમાનનાનો શું સંબંધ છે? સમજાવો. (14 Marks)

અથવા

Q.2 (A) ‘મૂળભૂત અધિકારો’ વિશે વિસ્તારથી સમજાવો. તેમજ ‘મૂળભૂત અધિકારો’ એ બીજા અધિકારોથી અલગ કેવી રીતે છે? તે વિશે જણાવો. (7 Marks)

Q.2 (B) સીબીએફસી (CBFC) એ શું છે? જણાવો. તેમજ વર્તમાન સમયમાં તેની ભૂમિકા વિશે સમજાવો. (7 Marks)

Q.3 ‘ન્યૂઝ બ્રોડકાસ્ટર્સ એન્ડ ડિજિટલ એસોસિએશન’ ની ભૂમિકા અને માળખા વિશે સમજાવો. તેમજ અને પત્રકારો માટે બનાવવામાં આવેલી તાજેતરની માર્ગદર્શિકા વિશે નોંધ લખો. (14 Marks)

અથવા

Q.3 (A) એડવર્ટાઇઝિંગ સ્ટાન્ડર્ડ કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયાની ભૂમિકાઓ અને તેની જવાબદારીઓ વિશે જણાવો. (7 Marks)

Q.3 (B) ‘માહિતી ટેકનોલોજી અધિનિયમ, 2000’ વિશે સમજાવો. તેમજ તેનું મહત્વ જણાવો. (7 Marks)

Q.4 ‘મીડિયા પાસે ઘણી શક્તિઓ સાથેની જવાબદારીઓ પણ છે’, માધ્યમોના નીતિશાસ્ત્રના સંદર્ભમાં આ વિધાનની યોગ્યતા વિશે તપાસ કરો. (14 Marks)

અથવા

Q.4 (A) માધ્યમોના નીતિશાસ્ત્રનો ઉપયોગ કરવા માટે કયા પ્રકારની કુશળતાઓ જરૂરી છે? તેનું વર્ણન કરો. (7 Marks)

Q.4 (B) ‘માહિતી અધિકાર અધિનિયમ, 2005’ની ભૂમિકા વિશે જણાવો. તેમજ માધ્યમોની કામગીરી સાથે તેની સુસંગતતા વિશે નોંધ લખો. (7 Marks)

Q.5 બારમાંથી કોઈપણ સાત પ્રયાસ કરો. (14 Marks)

1. ‘હેટ સ્પીચ (Hate Speech)’ વિશે જણાવો.
2. સીબીએફસી (CBFC) દ્વારા ફિલ્મોના આપવામાં આવતા વિવિધ પ્રકારના રેટિંગ્સ વિશે જણાવો.
3. પત્રકારો અથવા મીડિયા સામે પત્રકારિતાની માર્ગદર્શિકાના ઉલ્લંઘનમાં શું પગલાં લઈ શકાય? જણાવો.
4. ‘બ્રોડકાસ્ટિંગ સર્વિસિસ (રેગ્યુલેશન) બિલ’, 2023 વિશે સમજાવો.
5. સમૂહ માધ્યમો અને તેને લગતી કામગીરી માટેની ભારતીય ઇંડ સંહિતા, ૧૯૬૦ (Indian Panel Code), 1860 માં પૂરી પાડવામાં આવેલી જોગવાઈઓ વિશે જણાવો.
6. ‘બદનક્ષી શું છે?’ સમજાવો. તેમજ મીડિયા સામે દાખલ થયેલા માનહાનિના કેસના બે ઉદાહરણો આપો.
7. માહિતી અને પ્રસારણ મંત્રાલયની મુખ્ય કાર્ય-પ્રવૃત્તિઓ વિશે જણાવો.
8. સોશિયલ મીડિયા અને મધ્યસ્થી સેવાઓ માટેના ધોરણો શું છે? જણાવો. તેમજ તેમાંથી કોઈ પણ બે વિશે જણાવો.
9. પ્રિન્ટ મીડિયામાં PCI ને શા માટે બિન-અસરકારક સંસ્થા માનવામાં આવે છે? જણાવો. તેમજ તેના બે કારણો આપો.
10. ભારતમાં ગોપનીયતાના અધિકારને લગતી જોગવાઈઓ વિશે જણાવો.
11. ‘કાયદાની અજ્ઞાનતા એ કોઈ બહાનું નથી’ નો અર્થ શું છે? સમજાવો. તેમજ તેને ઉદાહરણોની મદદથી જણાવો.
12. ‘બૌદ્ધિક સંપદા’ વિશે જણાવો. તેમજ બૌદ્ધિક સંપદાના વિવિધ પ્રકારો વિશે સમજાવો.

4/21

N429-3

Examination Seat No.....

Masters in Development Communication
Second Semester Examination
MDC-408
Media Law and Ethics
April-2024

Time: 2.30 Hours

Total Marks:70

Instructions: All questions carry equal marks.

Q.1 Which are the Regulatory Bodies of Print Media, Electronic and Digital Media.
Define their Roles in recent times. **(14 Marks)**

Or

Q.1 (A) Explain 'Right to Freedom' in detail also explain its connection with Indian Press.
Discuss 'whether the freedom is absolute?' **(7 Marks)**

Q.1 (B) Write a note on: 'Intellectual Property Right for Original Creators in Media
and Entertainment Industry.' **(7 Marks)**

Q.2 What is 'Contempt of Court?' Explain. Elaborate on the following in light of law
relating to Contempt of Courts in India.

1. Civil Contempt with Examples
2. Criminal Contempt with Examples
3. Defenses available for the Contempt of Court
4. What is the relationship of Contempt of Court with Freedom of Press? **(14 Marks)**

Or

Q.2 (A) Define 'Fundamental Rights'. How the fundamental rights are different from other
rights? Explain. **(7 Marks)**

Q.2 (B) What is 'CBFC'? Explain its role in current times. **(7 Marks)**

Q.3 Explain the role and structure of the 'News Broadcasters and Digital Association'
with its recent guidelines for journalists. **(14 Marks)**

Or

Q.3 (A) Write down the roles and responsibilities of Advertising Standards Council of India.
(7 Marks)

Q.3 (B) Define 'Information Technology Act, 2000' with its importance. **(7 Marks)**

Q.4 'Media has a power with responsibilities'- Justify the statement in the context
of Media Ethics. **(7 Marks)**

Or

Q.4 (A) What kind of skills are required to practice Media ethics. Describe. **(7 Marks)**

Q.4 (B) Define the role of 'Right to Information Act, 2005' and its relevance with
functioning of media. **(7 Marks)**

Q. 5 Attempt any seven out of twelve.

(14 Marks)

1. Define 'Hate Speech'.
2. Write types of ratings given to movies by the CBFC.
3. What Action can be taken against journalists or media in violations of journalistic guidelines?
4. Explain 'Broadcasting Services (Regulation) Bill', 2023.
5. Give the provisions as provided in the Indian Penal Code, 1860 relating to media and its functioning.
6. What is 'Defamation'? Explain. Give two examples of Defamation filed against media.
7. Mention the major work-activity of Ministry of Information and Broadcasting.
8. What are the norms for social media and intermediary services. Write down any two.
9. Why PCI is considered a non-effective body for print media? Give two reasons.
10. Mention the provisions relating to right to privacy in India.
11. What is the meaning of 'Ignorance of law is no excuse'? Explain with examples.
12. Define 'Intellectual Property'. What are the various types of Intellectual Property?

— X —